

Podnikatelia požadujú rozšíriť platnosť infozákona, očakávajú tiež prehľadnejšie informácie o verejnom obstarávaní a reálnom plnení zákaziek

Prieskum Podnikateľskej aliancie Slovenska a inštitútu INEKO ukázal, že informovanosť by zlepšilo sústredenie dát na jeden prehľadný portál, či zrušenie výnimky pre Národnú diaľničnú spoločnosť.

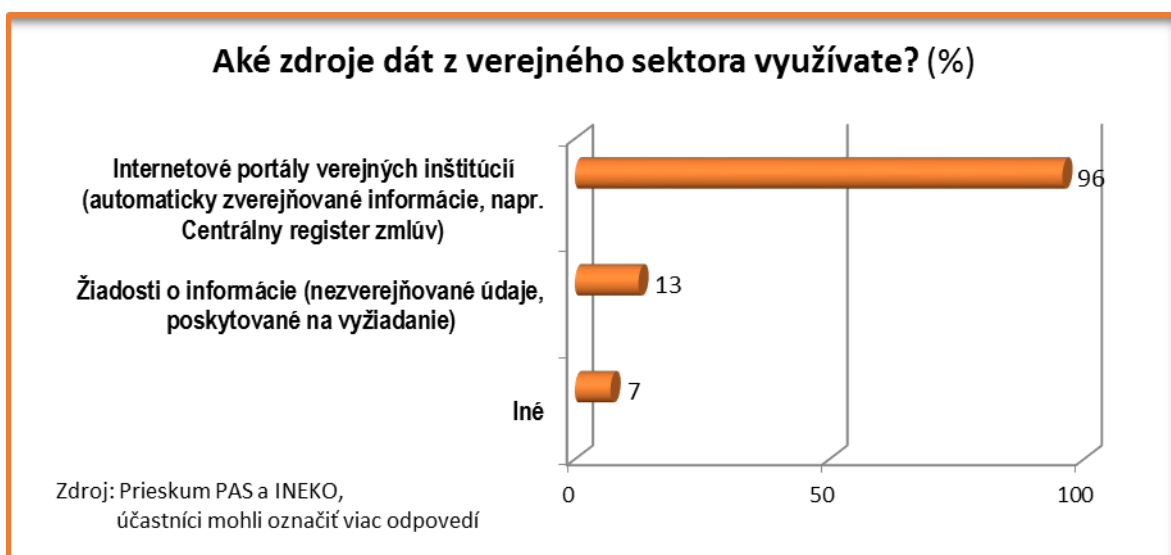
(tlačová správa)

Podnikatelia často využívajú možnosť vyhľadať si informácie z verejného sektora sprístupnené na internete. Naopak len málo z nich využíva infožiadosti, náročnejšie na čas a administratívu. Rozširovaniu rozsahu zverejňovania informácií podľa nich často chýba prehľadnosť a dobré možnosti vyhľadávania (vo verejných obstarávaní, zmluvách štátu a obcí, eurofondoch aj inde). Osobitne by uvítali prehľadnejšie informácie o verejnom obstarávaní s prepojením na Centrálny register zmlúv a informácie o plnení verejných zákaziek.

Výrazná väčšina podnikateľov požaduje rozšíriť platnosť zákona o slobodnom prístupe k informáciám na firmy ovládané štátom a samosprávou. Väčšina chce tiež zjednotiť zverejňovanie zmlúv vrátane samospráv na jednom centrálnom registri. Požadujú aj zrušiť výnimku, podľa ktorej Národná diaľničná spoločnosť nemusí zverejňovať zmluvy o výkupe pozemkov pod diaľnicami.

Časť podnikateľov je však skeptická k zlepšovaniu zverejňovania informácií, pokiaľ kauzy, ktoré sa vďaka tomu odhalia, nebudú riadne vyšetrené a vinníci potrestaní. „Načo mi je informácia, že niekto kradne, keď štát zlodejov chráni“, vyjadril sa účastník prieskumu.

Internetového anonymného prieskumu medzi podnikateľmi, ktorý Podnikateľská aliancia Slovenska v spolupráci s inštitútom INEKO vykonala v dňoch 1. až 15. júna 2017, sa zúčastnilo 73 respondentov zo zhruba tisícky priamo oslovených.



Takmer 96 percent účastníkov prieskumu využíva automaticky zverejňované informácie. Dáta vyžiadané cez infožiadosti, ktoré sa automaticky nezverejňujú, využíva iba 12,5 % opýtaných. Výsledok podporuje myšlienku prenesenia čo najväčšieho objemu verejných dát do prostredia, kde sa automaticky zverejňujú, sú voľne a užívateľsky priateľsky dostupné.

Na otázku „Ktoré zdroje informácií z verejného sektora najčastejšie využívate pri podnikaní?“ boli odpovede veľmi rôznorodé, opakovali sa však najobľúbenejšie portály, ktoré umožňujú prístup a vyhľadávanie vo verejných dátach.

Najviac používané zdroje informácií z verejného sektora	Menej používané zdroje informácií
Obchodný register	Register partnerov verejného sektora
Živnostenský register, register neziskových organizácií	Vestník verejného obstarávania, elektronické trhovisko
Centrálny register zmlúv	Obchodný vestník
Katastrálny portál	Portál finančnej správy
Portál Štatistického úradu SR	Portál Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní
	Stránky a portály obcí a miest
	Stránky a portály ministerstiev
	Databázy eurofondov
	Register exekúcií, notárske registre, register trestov
	Register účtovných závierok
	Register právnych predpisov
	Enviroportál
	Portál Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny a jeho systém evidencie voľných pracovných miest ISTP

Viacero účastníkov navyše uviedlo, že sledujú súkromný portál finstat.sk ako miesto, kde možno nájsť súhrn informácií z viacerých verejných zdrojov informácií a vyhľadávať v nich. Zaujímavé zistenie je, že nikto z účastníkov nespomenul „výkladnú skriňu“ informatizácie verejnej správy v krajine, portál slovensko.sk, na ktorý sa v posledných rokoch minuli stovky miliónov eur.

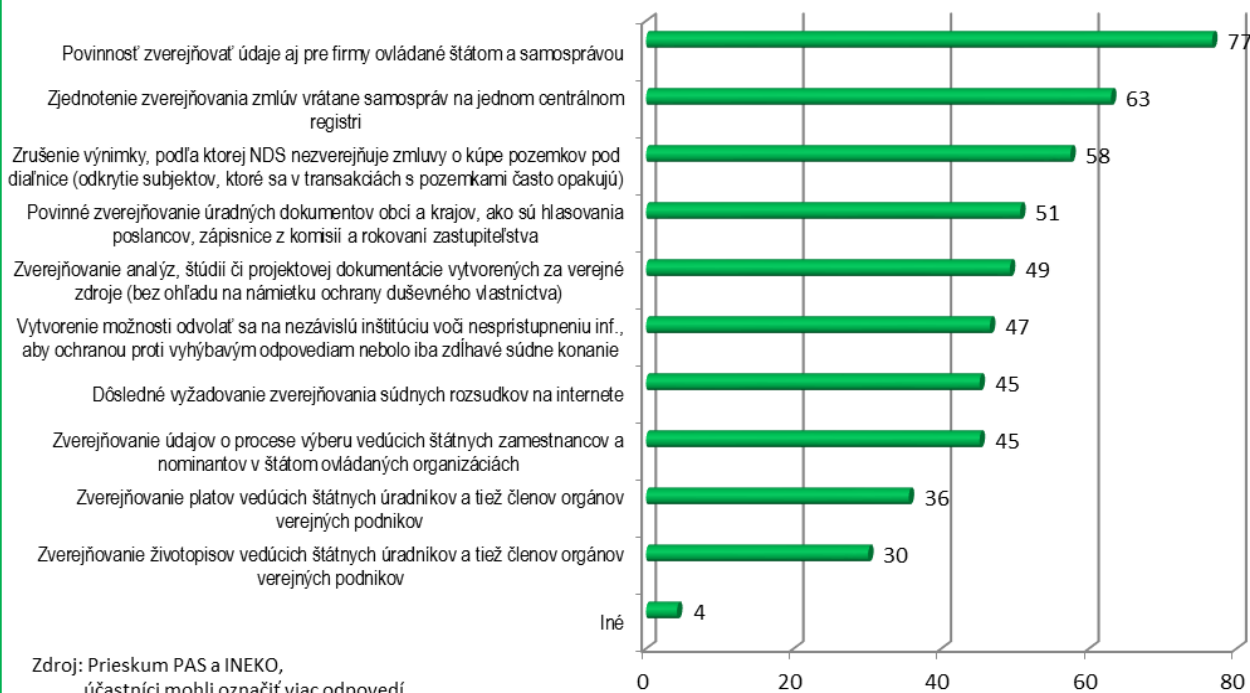
Pri otázke na otvorenosť informácií verejného sektora takmer dve tretiny účastníkov zvolilo možnosť „Verejný sektor publikuje väčšinu dát málo prehľadne, ťažko sa vyhľadávajú“. Traja z piatich súhlasilo s tým, že „Pri zverejňovaní prevažuje kvantita, dôležité dáta sa však často nezverejňujú alebo ťažko hľadajú.“

Vyššie dve tretiny respondentov si myslia, že infozákon „zlepšuje transparentnosť fungovania štátu“. Ďalšia takmer polovica skonštatovala, že „pomáha firmám získavať informácie dôležité pre podnikanie“. S tým, že infozákon „obmedzuje korupciu a klientelizmus“ súhlasí necelých 30 % a takmer štvrtina, že „zlepšuje podnikateľské prostredie“. Iba 12,5 % je presvedčených, že „zabraňuje podvodom“ a štyria zo 73 účastníkov súhlasili, že „zlepšuje stav prokuratúry a súdnictva“.

V otázke na možné zmeny v infozákone najväčší súhlas (až 77 %) získala „Povinnosť zverejňovať údaje aj pre firmy ovládané štátom a samosprávou“, ako druhú najdôležitejšiu zmenu účastníci prieskumu vybrali „Zjednotenie zverejňovania zmlúv vrátane samospráv na jednom centrálnom registri“. K zmenám s najširším vnímaním užitočnosti sa zaradilo aj „Zrušenie výnimky, podľa ktorej Národná diaľničná spoločnosť nezverejňuje zmluvy o kúpe pozemkov pod diaľnice (odkrytie subjektov, ktoré sa v transakciách s pozemkami často opakujú).“

O niečo menej, no stále okolo polovica účastníkov prieskumu by pokladala za užitočné aj ďalšie konkrétne návrhy ako zlepšiť sprístupňovanie informácií (viď nasledujúci graf).

Ktoré z možných zmien v sprístupňovaní informácií podľa infozákona pokladáte za užitočné? (%)



Zlepšiť celkovú informovanosť o verejných zákazkách by až podľa 75 % respondentov pomohlo najmä vytvorenie prehľadného portálu, na ktorom by sa sústredili všetky verejné obstarávania v krajine. Sedem z desiatich podnikateľov by tiež uvítalo možnosť „Prepojiť Vestník verejného obstarávania s Centrálnym registrom zmlúv, aby bolo možné vyhľadávať informácie o výbere dodávateľa zákazky a jej reálnom plnení.“

Aj ďalšie, rýchlejšie a ľahšie realizovateľné opatrenia by však boli prínosom až podľa polovice účastníkov prieskumu. Napríklad verejné pripomienkovanie súťažných podmienok ešte pred začatím obstarávania v prípade špecifických tovarov a služieb (IT, poradenstvo, veľké stavby), ale aj bezodkladné informovanie o ponukách hneď po ich otvorení a tiež o dôvodoch vylúčenia uchádzačov (nie až po ukončení súťaže).

Podnikatelia sa v prieskume vyslovili najmä za prehľadnejšie verejné dáta, podľa možnosti prístupné na jednom mieste a zoskupené tak, aby umožňovali triedenie a vyhľadávanie. Zaznel tiež silný hlas za rozšírenie zverejňovania údajov o verejných obstarávaníach, zmluvách so štátom a ich väčšiu prehľadnosť. Viac informácií by tiež mali zverejňovať štátne a samosprávne firmy, mali by sa zrušiť výnimky a výhrady, dáta by sa mali presunúť medzi automaticky zverejňované.

Celé vyhodnotenie výsledkov prieskumu nájdete na internetových stránkach PAS a INEKO.